

Onderzoek naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken

Ministerie van Financiën
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

26 juni 2023

Inhoud

1	Gezondheidsaspecten van de consumptie van alcoholvrije dranken	3
2	Toelichting op de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken	6
3	Definitie van suiker als grondslag voor een gedifferentieerde verbruiksbelasting	9
4	Varianten van een gedifferentieerde verbruiksbelasting	11
5	Gezondheidseffecten van een gedifferentieerde verbruiksbelasting	15
6	Fiscale, financiële en budgettaire effecten van een gedifferentieerde verbruiksbelasting	17

Onderzoek naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken

Het doel van voorliggend onderzoek is het schetsen van mogelijke varianten van een gedifferentieerde verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken op basis van het suikergehalte in die dranken. De uitkomsten worden als volgt gepresenteerd.

Eerst staan we in paragraaf 1 stil bij de gezondheidsaspecten van de consumptie van alcoholvrije dranken.

Vervolgens geven we in paragraaf 2 een toelichting op de verbruiksbelasting. Daarbij komen onder meer het doel, de reikwijdte en huidige vormgeving aan de orde.

In paragraaf 3 wordt ingegaan op een definitie van suiker. Deze is nodig voor een naar suikergehalte gedifferentieerde verbruiksbelasting.

De keuze voor en vormgeving van de onderzochte varianten van een gedifferentieerde belasting worden toegelicht in paragraaf 4.

Paragraaf 5 gaat in op de gezondheidseffecten van een gedifferentieerde belasting.

De fiscale, financiële en budgettaire effecten van de verschillende varianten worden besproken in paragraaf 6.

Voor de doorrekening van de impact van verschillende varianten heeft het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport opdracht gegeven aan het RIVM. Het onderzoek van het RIVM is opgenomen in bijlage 2. Het RIVM gebruikt overigens in plaats van 'gedifferentieerde' verbruiksbelasting de term 'getrapte' verbruiksbelasting. Met beide termen wordt hetzelfde bedoeld.

Voor de doorrekening van de effecten en het opstellen van de varianten is gebruikgemaakt van verkoopvolumes en literprijzen van alcoholvrije dranken met bijbehorend suikergehalte. Hiervoor heeft het CBS twee tabellen opgesteld. Deze tabellen zijn opgenomen in bijlage 3.

We zullen in voorliggend onderzoek veelvuldig verwijzen naar de onderzoeken van het RIVM en het CBS. Ook het Voedingscentrum heeft input geleverd, over de gezondheidsaspecten van dranken.

Het Ministerie van Financiën heeft de Douane als uitvoeringsorganisatie van de verbruiksbelasting betrokken. Op die manier zijn uitvoerings- en handhaafbaarheidsaspecten in voorliggend onderzoek meegenomen.

Op deze plek bedanken we de collega's van het RIVM, CBS, Voedingscentrum en de Douane hartelijk voor hun bijdragen aan het onderzoek.

1 Gezondheidsaspecten van de consumptie van alcoholvrije dranken

Nederlanders consumeren per dag gemiddeld 1,8 liter aan alcoholvrije dranken waarvan 15% via frisdranken en siropen.^{1,2} De WHO raadt aan om maximaal 10% van de totale dagelijkse calorie-inname uit suiker te halen.³ In Nederland ligt dit percentage op 21%.⁴ Nederlanders consumeren 24% van alle toegevoegde suikers via consumptie van alcoholvrije dranken. De industrie heeft de afgelopen jaren al stappen gezet in het verlagen van de hoeveelheden suiker in frisdrank. Het ontmoedigen van het nuttigen van suikerhoudende dranken blijft noodzakelijk, gezien de hoeveelheden suiker die nog altijd worden geconsumeerd via dranken.

Een methode om dit te doen, is via een prijsmaatregel. Er wordt op dit moment al belasting geheven over alcoholvrije dranken, via de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken. Er wordt ook wel gesproken van een frisdrankbelasting. De belasting beperkt zich echter niet tot frisdranken (zie paragraaf 2).

De belasting heeft een vlak tarief. Een prijsmaatregel die is gericht op de vermindering van suikerconsumptie via alcoholvrije dranken, kan worden vormgegeven door het tarief op basis van suikergehalte te differentiëren.

Impact op verkoopprijzen en herformulering

Het beperken van de suikerinname via aanpassing van de verbruiksbelasting kan via twee effecten worden bereikt. Het eerste effect is via de consument, door het beïnvloeden van verkoopprijzen via belastingen. Een hogere belasting die leidt tot hogere prijzen kan bijdragen aan bewustzijn van consumenten rond suikerconsumptie. De WHO adviseert om de prijzen van suikerhoudende dranken met ten minste 20% te verhogen om gezondheidseffecten via ander keuzegedrag te bereiken.⁵ Het tweede effect is via de producent, door het stimuleren van productherformulering. Een lager tarief bij minder suiker kan producenten prikkelen om de hoeveelheid suiker in hun dranken te verlagen. Zo is van het Verenigd Koninkrijk bekend dat na aankondiging van de invoering van een gedifferentieerde belasting circa 50% van de producenten in aanloop naar de inwerkingtreding hun suikerhoudende dranken hebben geherformuleerd. Uit een evaluatie van *Public Health England*⁶ blijkt dat als gevolg van de invoering:

- er een vermindering van 43,7% in het totale suikergehalte van dranken per 100 ml tussen 2015 en 2019 was waar te nemen voor de dranken die vallen onder de belasting;
- de totale verkoop (in liters) van dranken die vallen onder de belasting steeg met 14,9%, maar de totale suikerverkoop via deze dranken daalde met 35,4%; en
- de totale aangekochte hoeveelheid suiker per huishouden uit dranken die onder de belasting vallen daalde in alle sociaaleconomische groepen.

Ingrediënten van alcoholvrije dranken

Dranken bevatten verschillende ingrediënten waarvan consumptie essentieel of juist onwenselijk is voor een gezond voedingspatroon. Eén van de ingrediënten waarvan

¹ Dit betreft limonade, frisdranken, siropen, vruchten- en groentesappen alsmede alcoholvrije bieren en andere alcoholvrije dranken.

² Voedselconsumptiepeiling 2019-2021, RIVM (wateetnederland.nl/conclusies).

³ 'WHO calls on countries to reduce sugars intake among adults and children', WHO 2015.

⁴ StatLine - DNFC2012-2016: Usual intake of macro- and micronutrients from foods only (rivm.nl).

⁵ 'WHO urges global action to curtail consumption and health impacts of sugary drinks', WHO 2016.

⁶ 'Sugar reduction: Report on progress between 2015 and 2019', Public Health England 2020.

het onnodig is om deze binnen te krijgen via dranken is suiker. Suiker komt van nature voor in producten zoals mais, suikerriet en suikerbiet. Daarnaast komen ook andere suikers voor zoals melksuiker (lactose) en fruitsuiker (fructose). Suiker levert energie, maar bevat geen voedingsstoffen zoals vitamines, mineralen en vezels. Dit geldt voor alle soorten suiker. Alle suikers leveren ongeveer evenveel calorieën.

De helft van alle suiker die in Nederland wordt geconsumeerd komt uit productgroepen die niet in de Schijf van Vijf staan, zoals snoep, koek, gebak en frisdrank. Te veel consumptie van deze producten kan bijdragen aan het ontstaan van overgewicht. Dat komt omdat suiker en suikerhoudende producten calorieën leveren. Wanneer men langere tijd meer calorieën binnenkrijgt dan men verbruikt, neemt het gewicht toe. De Gezondheidsraad adviseert in de Richtlijnen goede voeding⁷ om zo min mogelijk suikerhoudende dranken te drinken.

Het drinken van suikerhoudende dranken vergroot de kans op overgewicht. Dit komt waarschijnlijk doordat de calorieën die in vloeibare vorm worden geconsumeerd niet makkelijk worden waargenomen door het lichaam. Hierdoor treedt minder snel een gevoel van verzadiging op (vol) na het drinken dan na het eten van een voedingsmiddel. Als mensen een calorierijke drank hebben gedronken, compenseren ze dit niet bij een volgend eetmoment. Met andere woorden, mensen eten dan niet minder, ondanks dat het lichaam al calorieën via een drank heeft binnengekregen.

Dit geldt niet alleen voor dranken met toegevoegd suiker, maar ook voor dranken die van nature suikers bevatten, zoals sappen gemaakt van geperste of gepureerde groente en/of fruit. De meeste groente en fruit staat in de Schijf van Vijf. Dranken die zijn gemaakt van groente en fruit niet. In sappen en smoothies zitten wel vitamines en mineralen, maar die krijgt men ook al genoeg binnen als men voldoende groente en fruit eet. Bij het maken van sappen worden daarnaast meestal de vezels uit de groente en het fruit gehaald. In een smoothie zit vaak wel de hele groente of het hele stuk fruit. Die bevatten dus ook meer vezels dan sappen, maar door de groente of het fruit te drinken krijgt men minder snel het gevoel vol te zitten dan door de groente of het fruit te eten. Dit komt omdat er niet gekauwd hoeft te worden en een smoothie sneller is opgedronken dan dat dezelfde hoeveelheid groente of fruit wordt gegeten. Drie gepureerde sinaasappels worden bijvoorbeeld gemakkelijker opgedronken dan dat drie sinaasappels worden gegeten. Hierdoor worden bij het drinken in korte tijd (ongemerkt) veel calorieën genuttigd.

Zoetstoffen kunnen aan een drank worden toegevoegd om de hoeveelheid suiker in een drank te verminderen. Zoetstoffen zorgen ervoor dat producten zoet smaken, maar minder calorieën bevatten. De Europese voedselveiligheidsautoriteit (EFSA) beoordeelt of de zoetstoffen veilig kunnen worden gebruikt. Vervolgens krijgen ze van de Europese Commissie een E-nummer. Alle zoetstoffen die in producten gebruikt mogen worden, hebben dus een E-nummer. Voorbeelden van zoetstoffen zijn aspartaam (E 951) en sucralose (E 955).

In een recente publicatie raadt de WHO af om zoetstoffen te gebruiken bij gewichtsreductie omdat is gebleken dat dit niet effectief is: consumenten blijken de 'gemiste' calorieën te compenseren door meer te consumeren.⁸ Daarnaast wijst de WHO op mogelijke onwenselijke effecten van het gebruik van zoetstoffen op langere termijn. Zij baseert zich hierbij op bevindingen uit epidemiologisch onderzoek die de consumptie van zoetstoffen linkt aan bepaalde volksziekten. Dit verband betekent niet dat zoetstoffen deze volksziekten veroorzaken. De WHO geeft aan dat de bewijslast nog niet sterk is en geeft dan ook geen waarschuwing af tegen suikervervangers. EFSA voert op dit moment een herevaluatie uit van bestaande

⁷ Richtlijnen goede voeding 2015, Gezondheidsraad.

⁸ 'WHO advises not to use non-sugar sweeteners for weight control in newly released guideline', WHO 2023.

zoetstoffen,⁹ waarbij zij alle beschikbare informatie over de effecten van de stoffen betreft. De bevindingen van EFSA worden in de loop van 2024 verwacht.

Naast ingrediënten in alcoholvrije dranken die onwenselijk zijn voor een gezond voedingspatroon, zijn er ook voedingsstoffen die juist essentieel zijn om te consumeren. Melkproducten zoals zuivel dranken leveren goede voedingsstoffen, zoals eiwitten, calcium en vitamine B12. Zuivel is op dit moment de belangrijkste bron van calcium- en vitamine B12-inname voor Nederlanders. Ook sojadranken bevatten eiwitten. Calcium en vitamine B12 worden vaak toegevoegd aan plantaardige zuivelalternatieven. Aan sommige zuivel- en sojadranken wordt suiker en/of sap toegevoegd. Bekende voorbeelden zijn drinkyoghurt met fruitsmaak en chocolademelk. Hierdoor bevatten deze dranken meer calorieën dan de varianten zonder toegevoegd suiker of sap. Zuivel- en sojadranken met maximaal 6 gram suiker per 100 gram staan in de Schijf van Vijf.

Er bestaan verschillende plantaardige zuivelalternatieven zoals soja-, amandel-, rijst-, haver- en kokosdrink. Deze alternatieven hebben een andere voedingskundige samenstelling dan dierlijke zuivel dranken. De (lange termijn) gezondheidseffecten van plantaardige zuivelalternatieven zijn tot op heden onvoldoende onderzocht om hier uitspraken over te doen. Als in deze alternatieven voldoende eiwit zit en er voldoende calcium en vitamine B12 aan is toegevoegd, leveren ze een aantal van de belangrijke voedingsstoffen die ook in dierlijke zuivel dranken zitten. Een ongezoete sojadrink met toegevoegd calcium en vitamine B12 staat in de Schijf van Vijf. Volgens het Voedingscentrum voldoen alleen soja- en erwtendranken op dit moment aan de voorwaarden van een bepaald eiwitgehalte om een vervanger van een zuivel drank te zijn. Andere plantaardige alternatieven bevatten te weinig eiwitten.

---

⁹ In de EU moeten zoetstoffen aan de additievenregelgeving voldoen. Dit betekent dat ze toegelaten moeten zijn voor specifiek gebruik in specifieke levensmiddelen na een positieve beoordeling van EFSA over hun veiligheid. Voor reeds toegelaten additieven is in de wetgeving een herevaluatie door EFSA voorzien, waarin gekeken wordt of het gebruik van additieven nog steeds veilig is.

2 Toelichting op de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken

Reikwijdte

De verbruiksbelasting is een bestaande nationale belasting op alcoholvrije dranken. In de Wet op de verbruiksbelasting worden drie categorieën alcoholvrije dranken genoemd:

- limonade;
- groente- en vruchtensappen; en
- mineraalwater.

Onder limonade wordt verstaan met water aangelengd vruchten- of groentesap alsmede gezoete en aromatische dranken en dranken waaraan geurstoffen of smaakstoffen zijn toegevoegd die kennelijk zijn bestemd om onverwarmd te worden gedronken. Hieronder valt ook de drank in vaste vorm of als concentraat (kristalvorm, poedervorm of vloeibare vorm, zoals siroop). De definitie van limonade is zeer breed. In de praktijk valt het gros van de alcoholvrije dranken hieronder.

Het gaat bijvoorbeeld om frisdrank, alcoholvrij bier en wijn, siropen en andere dranken met suiker of zoetstof. De verbruiksbelasting geldt ook voor dergelijke producten als ze alcohol bevatten voor zover ze niet worden aangemerkt als accijnsgoederen in de zin van de Wet op de accijns. In de praktijk betekent dit dat bier tot en met 0,5% alcohol en andere dranken tot en met 1,2% alcohol onder de verbruiksbelasting vallen.

Onder bepaalde voorwaarden wordt de uit melk of melkproducten bereide drank of de uit soja bereide drank niet als limonade aangemerkt.¹⁰ Dergelijke dranken zijn uitgezonderd van de verbruiksbelasting. De uitzondering bestaat sinds de inwerkingtreding van de verbruiksbelasting in 1993. Melk is destijds niet gekwalificeerd als limonade omdat melk geen gezoete en gearomatiseerde drank is.¹¹ In de jaren '80 is voorgesteld om de voorganger van de verbruiksbelasting – de accijns van alcoholvrije dranken – uit te breiden met melk. Daarvan is afgezien omdat werd geoordeeld dat er geen accijns moest worden geheven op melk als eerste levensbehoefte.¹²

Onder vruchten- en groentesap wordt verstaan de drank die volledig bestaat uit sap van vruchten of groenten of een mengsel daarvan. Het gaat bij deze categorie om sappen van puur vruchtensap en puur groentesap of een mengsel daarvan.

Voor de berekening van verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken geldt de hoeveelheid limonade, groentesap of vruchtensap die ontstaat op het moment dat de geconcentreerde drank geschikt is om te drinken. De herleiding van vaste of geconcentreerde vorm naar die hoeveelheid gebeurt op basis van de factor 4 (mengverhouding 1:3).

Mineraalwater wordt per 1 januari 2024 van de verbruiksbelasting uitgezonderd.

---

¹⁰ Het gaat in dit geval om de uit melk of melkproducten bereide drank met een gehalte aan melkvetten van 0,02% of meer waarin zich melkeiwit en melksuiker bevinden, niet zijnde een uit wei of weiprodukten vervaardigde drank, of om de uit soja bereide drank met een vetgehalte en een eiwitgehalte die vergelijkbaar zijn met het vetgehalte en het eiwitgehalte van melk.

¹¹ Kamerstukken II 1989/90, 21368, nr. 3, p. 37 en Kamerstukken II 1992/93, 22843, nr. 3, p. 20 en 21.

¹² Kamerstukken II 1981/82, 17187, nr. 5, p. 2 en Kamerstukken II 1981/82, 17187, nr. 9, p. 2.

Doel

De huidige verbruiksbelasting dient een budgettair doel. Het is een belasting op basis van de hoeveelheid (hecto)liters. De belasting maakt geen onderscheid in suikergehalte van de betreffende drank. Suikervrije dranken zijn daarom even zwaar belast als dranken met suiker. De verbruiksbelasting in haar huidige vorm is dan ook geen suikerbelasting of een belasting uitsluitend op suikerhoudende dranken.

Tarief

Sinds 2015 is het tarief € 8,83 per 100 liter. Dat is hetzelfde tarief als het minimumaccijnstarief op bier. De reden hiervoor is dat het vanuit een preventieaspect niet wenselijk is om alcoholhoudend bier dat wordt aangemerkt als accijnsgoed (meer dan 0,5% alcohol) lager te belasten dan alcoholarm of alcoholvrij bier (tot en met 0,5% alcohol) dat wordt aangemerkt als verbruiksbelastinggoed.¹³

Uitvoering

De Douane is de uitvoeringsorganisatie van de verbruiksbelasting. Het is een aangiftebelasting. Dit betekent dat de belastingplichtige zelf de omvang van de belastingschuld vaststelt, tijdig aangifte doet en de verschuldigde belasting betaalt.

De belasting is verschuldigd op het moment dat de alcoholvrije dranken de daarvoor bestemde inrichting verlaten, op het moment van de aanvang van het voorhanden hebben van de alcoholvrije dranken of op het moment van invoer in Nederland.¹⁴ Een inrichting is een locatie waar alcoholvrije dranken onder schorsing van belasting mogen worden vervaardigd, mogen worden verwerkt, voorhanden mogen zijn, mogen worden ontvangen en mogen worden verzonden. Schorsing van belasting houdt in dat de belasting nog niet verschuldigd is. Zolang alcoholvrije dranken in een inrichting zijn, is nog geen verbruiksbelasting geheven. Als de alcoholvrije dranken vervolgens buiten een inrichting worden gebracht, is sprake van het belastbare feit, uitslag. De verbruiksbelasting wordt verschuldigd op het moment van die uitslag. Met het voorhanden hebben is het in Nederland fysiek voorhanden hebben van alcoholvrije dranken bedoeld.¹⁵ Het gaat hierbij om gevallen waarin alcoholvrije dranken die niet volgens de wet zijn uitgeslagen of zijn ingevoerd, door de Douane worden aangetroffen bij een ander dan degene die de goederen op onwettige wijze heeft uitgeslagen of heeft ingevoerd. Met het voorhanden hebben als belastbaar feit kan de verschuldigde verbruiksbelasting geheven worden van degene die de alcoholvrije dranken onder zich heeft.

De belastingplichtige doet aangifte door middel van de aangifte accijns en verbruiksbelastingen in het online portaal Mijn Douane. Afhankelijk van het soort belastingplichtige dient deze een periodieke- (maand), week- of dagaangifte te doen. Bedrijven met een vergunning voor een inrichting doen een periodieke (maand)aangifte. In Nederland zijn dit voornamelijk grote(re) bedrijven die structureel handelen in alcoholvrije dranken. Er zijn circa 150 vergunningen voor inrichtingen waar alcoholvrije dranken worden geproduceerd en circa 75 voor inrichtingen waar alcoholvrije dranken worden opgeslagen. Daarnaast zijn er circa 30 vergunningen voor zogeheten 'zelfpersers'. Een dergelijke vergunning is vereist voor producenten die zelf vruchten- of groentesap maken in bijvoorbeeld supermarkten, cafés en kantines, en daarbij per kalenderjaar meer dan 12.000 liter sap produceren. Bedrijven die geen vergunning voor een inrichting hebben, doen week- of dagaangifte.

¹³ Waar in dit onderzoek wordt gesproken van verbruiksbelastinggoederen kan worden gelezen alcoholvrije dranken.

¹⁴ Als uitslag wordt mede aangemerkt het verbruik, anders dan als grondstof, van alcoholvrije dranken binnen een plaats die voor dat soort goed als inrichting is aangewezen. Deze bepaling is noodzakelijk omdat verbruik binnen een inrichting in sommige gevallen nooit tot verschuldigdheid van belasting zou leiden. Hierbij kan worden gedacht aan alcoholvrije dranken die wordt gedronken binnen de ruimte die daarvoor als inrichting is aangewezen.

¹⁵ Het is hierbij niet van belang of degene die goederen voorhanden heeft ook eigenaar is van de goederen.

Wijzigingen per 2024

In het Coalitieakkoord heeft het kabinet afgesproken om de verbruiksbelasting te verhogen zodat met deze belasting jaarlijks € 300 miljoen extra opbrengst wordt gegeneerd. Per 1 januari 2024 wordt daarom het tarief van de verbruiksbelasting verhoogd met € 17,30 naar € 26,13 per 100 liter.¹⁶ De totale budgettaire opbrengst voor 2024 bedraagt dan € 698 miljoen.¹⁷

In het Coalitieakkoord heeft het kabinet afgesproken om te bezien hoe op termijn een suikerbelasting kan worden ingevoerd. Het kabinet wil gezonde keuzes stimuleren en ongezonde keuzes ontmoedigen. Een eerste stap daartoe in de verbruiksbelasting is dat per 1 januari 2024 mineraalwater wordt uitgezonderd.¹⁸ Hierdoor wordt mineraalwater prijstechnisch een aantrekkelijker optie voor de consument ten opzichte van andere alcoholvrije dranken. Een tweede stap in de verbruiksbelasting kan zijn het differentiëren van het tarief naar suikergehalte.

EU-kader

Volgens EU-wetgeving mogen lidstaten naast geharmoniseerde belastingen zoals de btw en accijnzen ook andere indirecte belastingen heffen.¹⁹ De Nederlandse verbruiksbelasting is daar een voorbeeld van. Er bestaat geen specifieke EU-wetgeving op het gebied van belasting van alcoholvrije dranken.

Mogelijke vormgeving van een gedifferentieerde verbruiksbelasting

Een gedifferentieerde verbruiksbelasting kan op verschillende manieren worden vormgegeven. Zo kan er bijvoorbeeld worden gedifferentieerd op basis van soort alcoholvrije drank, suikergehalte, soort zoetmaker (suiker of zoetstof) of de plaats van productie. Differentiatie op basis van suikergehalte sluit het beste aan bij het gezondheidsbeleidsdoel van een gedifferentieerde verbruiksbelasting: het verminderen van de suikerconsumptie via alcoholvrije dranken.

Ervaringen met een gedifferentieerde verbruiksbelasting in andere landen

Een gedifferentieerde verbruiksbelasting is al ingevoerd in meerdere landen in Europa, zoals Frankrijk, Polen en het Verenigd Koninkrijk. Ter inspiratie voor mogelijke aanpassingen in de Nederlandse verbruiksbelasting is onderzocht hoe de belastingen in andere landen zijn ingericht. Voor een overzicht van Europese landen met een gedifferentieerde verbruiksbelasting verwijzen wij naar bijlage 2, tabel 1. In de tabel zijn per land het jaar van invoering, de reikwijdte en tarieven opgenomen. In Frankrijk, Polen en Portugal zijn niet alleen alcoholvrije dranken met suikers belast, maar ook die met zoetstoffen. In Frankrijk, Ierland, Polen, Portugal, het Verenigd Koninkrijk en Catalonië (Spanje) gaat het om een belasting op toegevoegde suikers. In Frankrijk geldt een zogenoemd proportioneel systeem: daar neemt het tarief per gram suiker toe. In de andere landen worden zogenoemde staffels gehanteerd. Daar geldt bijvoorbeeld een bepaald tarief voor dranken met een suikergehalte van 5 tot 8 gram per 100 ml en meer dan 8 gram per 100 ml (Ierland en het Verenigd Koninkrijk).

De stelsels in andere landen dienen gedeeltelijk als basis voor de varianten van een mogelijke gedifferentieerde verbruiksbelasting die in dit onderzoek worden geanalyseerd. Die varianten worden geïntroduceerd en toegelicht in paragraaf 4.

---

¹⁶ Als gevolg van het amendement Van Dijk (Kamerstukken II 2022/23, 36202, nr. 87) is deze verhoging met één jaar uitgesteld, tot 1 januari 2024.

¹⁷ Voorjaarsnota 2023 (Kamerstukken II 2022/23, 36350, nr. 1, p. 213).

¹⁸ Het gaat hier specifiek om mineraalwater met GN-code 2201.

¹⁹ Voorwaarde daarbij is dat de heffing van deze belastingen in het handelsverkeer tussen de lidstaten geen aanleiding mag geven tot formaliteiten die verband houden met het overschrijden van een grens. Zie in dit kader artikel 1, derde lid, Richtlijn 2020/262. Zie voor de verbruiksbelasting specifiek HR 28 maart 2001, nr. 35357, ECLI:NL:HR:2001:AB1008, waarin wordt verwezen naar artikel 3, derde lid, Richtlijn 92/12/EEG dat de voorloper is van het voornoemde artikel 1, derde lid, Richtlijn 2020/262.

3 Definitie van suiker als grondslag voor een gedifferentieerde verbruiksbelasting

In alcoholvrije dranken komen verschillende typen suikers voor. Voor de introductie van een gedifferentieerde verbruiksbelasting is het van belang dat er een uitvoerbare en handhaafbare definitie van het begrip suiker is. Voor zowel de Douane als belastingplichtigen is het noodzakelijk dat deze definitie voldoende duidelijk en ondubbelzinnig is. Het gehalte van suiker wordt immers de grondslag voor de belasting.

Op mondiaal niveau wordt voor het classificeren van goederen gebruikgemaakt van het door de Werelddouaneorganisatie ontwikkelde Geharmoniseerde Systeem (GS). Aan de hand van zes cijfers worden producten ingedeeld in een hiërarchische structuur.²⁰ Het GS is in Europees verband verder onderverdeeld in een achtcijferig indelingssysteem, onder de naam Gecombineerde Nomenclatuur (GN).²¹ Een onderscheid tot het zevende en achterste cijfer wordt aangeduid als een GN-code. Deze GN-codes (goederencodes) worden gebruikt om producten op een objectieve wijze te classificeren, voornamelijk om het verschuldigde douanerecht bij invoer vast te stellen.²²

Onderzocht is of een objectief onderscheid in suikergehalte van alcoholvrije dranken kan worden gemaakt op basis van deze goederencodes. Daarbij is gebleken dat een dergelijk onderscheid uitsluitend bestaat voor vruchten- en groentesappen op basis van de zogenoemde Brix-waarde.²³ Verder wordt voor bepaalde goederencodes een onderscheid gemaakt op basis van het aantal toegevoegde suikers (en niet het totale aantal suikers).²⁴ De goederencodes maken dus slechts voor bepaalde alcoholvrije dranken een onderscheid in suikergehalte. Een groot deel van de goederencodes waar alcoholvrije dranken in worden ingedeeld maakt een dergelijk onderscheid niet. De goederencodes bieden daarom geen volwaardige mogelijkheid voor een onderscheid in suikergehalte voor alle alcoholvrije dranken. De codes kunnen dus niet worden gebruikt om het gedifferentieerde tarief van een verbruiksbelasting op basis van suikergehalte op te baseren.

Verder is gekeken naar andere objectieve aanknopingspunten voor een mogelijke definitie van suiker. Een mogelijkheid is om de definitie van suiker te hanteren uit de zogenoemde etiketteringsverordening.²⁵ In deze verordening wordt suiker als

²⁰ De structuur bestaat uit afdelingen, hoofdstukken (eerste en tweede cijfer), rubrieken (derde en vierde cijfer) en subrubrieken (vijfde en zesde cijfer).

²¹ Tot het niveau op zes cijfers is de GN gelijk aan de GS. Het zevende en achtste cijfer is een specifieke en daarmee unieke onderverdeling binnen de EU. De GN wordt jaarlijks geactualiseerd aan de hand van recente ontwikkelingen op de markt. De meest recente GN is vastgelegd in Uitvoeringsverordening 2022/1998 van de Europese Commissie van 20 september 2022 tot wijziging van bijlage I bij Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistiek nomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief.

²² Naast de douanewaarde en oorsprong van de in te voeren goederen.

²³ De Brix-waarde is een van de kwaliteitsindicatoren van fruit. Met deze waarde wordt de hoeveelheid suiker in het fruit bepaald en wordt het resultaat berekend in percentage Brix. De Brix-waarde zegt iets over de hoeveelheid opgeloste suikers in de uiteindelijke vloeibare oplossing.

²⁴ Zie bijvoorbeeld goederencodes 20082039, 20082051 en 20082090.

²⁵ Verordening (EU) nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1924/2006 en (EG) nr. 1925/2006 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 87/250/EEG van de Commissie, Richtlijn 90/496/EEG van de Raad, Richtlijn 1999/10/EG van de Commissie, Richtlijn 2000/13/EG van

volgt gedefinieerd: "alle in voedsel aanwezige mono- en disachariden, met uitzondering van polyolen."²⁶ Met het gebruik van deze definitie zou worden aangesloten bij een bestaande praktijk voor producenten. Producenten zijn op grond van de verordening verplicht om de hoeveelheid suikers op het etiket van levensmiddelen te vermelden. Deze definitie is objectief (meetbaar) en voor alle belastingplichtigen hetzelfde.

De verplichting van het vermelden van de hoeveelheid suikers geldt voor voorverpakte levensmiddelen die bestemd zijn voor levering aan de eindverbruiker (consumenten) of aan grote cateraars.²⁷ Voor leveringen van alcoholvrije dranken in bulk(verpakking) tussen bedrijven geldt de verplichting voor het vermelden van de hoeveelheid suikers op het etiket niet. Wel geldt in dergelijke gevallen een informatieplicht van leverancier aan afnemer.²⁸ Deze plicht omvat het verschaffen van informatie over de verplichte voedselinformatie, waaronder het suikergehalte. Hierdoor kan de afnemer die levert aan de eindverbruiker of grote cateraar – en dus verantwoordelijk is voor de etikettering van een voorverpakt levensmiddel – voldoen aan de verplichtingen van de etiketteringsverordening.²⁹ Dit is bijvoorbeeld het geval als de afnemer de alcoholvrije drank in bulk(verpakking) herpakt in literflessen bestemd voor consumenten. In de praktijk blijkt dat het aantal bulkleveringen van alcoholvrije dranken beperkt is.

Gelet op de bestaande verplichtingen van de etiketteringsverordening is de verwachting dat producenten de kennis in huis hebben of kunnen krijgen voor het bepalen van het suikergehalte van alcoholvrije dranken.

---

het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2002/67/EG en 2008/5/EG van de Commissie, en Verordening (EG) nr. 608/2004 van de Commissie (PbEU 2011, L 304).

²⁶ Bijlage I, onderdeel 8.

²⁷ Zie artikel 2, tweede lid, letter e, Verordening (EU) nr. 1169/2011. In de accijns wet- en regelgeving wordt in dit kader gesproken van een kleinhandelsverpakking, zie artikel 15, tweede lid, Uitvoeringsregeling accijns.

²⁸ Artikel 9, eerste lid, Verordening (EU) nr. 1169/2011.

²⁹ Artikel 6 Verordening (EU) nr. 1169/2011.

4 Varianten van een gedifferentieerde verbruiksbelasting

Het basisscenario

Om de impact op de verkoop van alcoholvrije dranken, de suikerconsumptie via alcoholvrije dranken en de belastingopbrengst van varianten van een gedifferentieerde verbruiksbelasting te kunnen duiden, worden ze vergeleken met de situatie in 2025 waarin het vlakke tarief in de verbruiksbelasting blijft gehandhaafd en de generieke verhoging op 1 januari 2024 is doorgevoerd. Dit wordt verder het basisscenario genoemd.

Voor de vormgeving van het basisscenario is de grondslag gekozen van de verbruiksbelasting zoals deze geldt per 1 januari 2024:

1. alle dranken die per 1 januari 2024 onder de verbruiksbelasting vallen (dus geen zuivel- en sojadranken en geen mineraalwater);
2. voor siropen wordt een mengverhouding van 1:3 aangehouden; en
3. alcoholvrij- en alcoholarm bier en andere dranken met maximaal 1,2% alcohol worden hetzelfde behandeld als andere alcoholvrije dranken (dat wil zeggen op basis van het suikergehalte).

Voor wat betreft het duiden van de verschillen in budgettaire opbrengst van de varianten is als ijkpunt 2025 genomen. De budgettaire opbrengst in 2025 wordt geraamd op € 686 miljoen.³⁰

De keuze voor 2025 is erin gelegen dat bij de start van het onderzoek ervan is uitgegaan dat een eventuele gedifferentieerde verbruiksbelasting op z'n vroegst zou kunnen worden ingevoerd per 1 januari 2025. Voor een vergelijking van de impact op de budgettaire opbrengst worden de varianten daarom vergeleken met de verwachte opbrengst van de verbruiksbelasting in 2025 met een vlak tarief.

De vormgeving van interventies

Zoals hiervoor is genoemd zijn er verschillende varianten gekozen die zijn doorgerekend door het RIVM. Het RIVM spreekt in zijn onderzoek over 'interventies', deze term zal vanaf nu ook in dit onderzoek worden gehanteerd. Voor deze term is gekozen omdat het aanpassingen betreft op de verhoging van de verbruiksbelasting met vlak tarief dat geen differentiatie kent.

Uit de analyse van het RIVM over de inrichting van de verbruiksbelasting in andere landen blijkt dat er verschillende vormen voor een gedifferentieerde verbruiksbelasting bestaan (zie bijlage 2, tabel 1).

In de eerste plaats een vorm waarbij een bepaald tarief geldt voor een bepaalde staffel met bandbreedtes voor het suikergehalte, waarbij het tarief toeneemt per staffel met een hoger suikergehalte. Voorbeelden daarvan zijn de systemen in Portugal en het Verenigd Koninkrijk. Portugal kent staffels van 0-2,5 gram / >2,5-5 gram / >5-8 gram / >8 gram. Het Verenigd Koninkrijk kent staffels van 0-5 gram / >5-8 gram / >8 gram. Bij suikergehaltes in grammen gaat het steeds om de hoeveelheid per 100 ml drank.

In de tweede plaats bestaat een vorm waarbij het tarief oploopt per gram suiker, een zogenoemde proportionele belasting. Frankrijk hanteert dit systeem.

³⁰ Dit bedrag is opgebouwd uit € 611 miljoen uit de Miljoenennota 2022 (Kamerstukken II 2022/23, 36200, nr. 2, p. 50) vermeerderd met € 75 miljoen als gevolg van het amendement Van Dijk (Kamerstukken II 2022/23, 36202, nr. 87). Het bedrag uit de Voorjaarsnota 2023 (€ 698 miljoen) was ten tijde van de doorrekeningen van het RIVM nog niet bekend.

Een gedifferentieerde verbruiksbelasting met minder staffels leidt ertoe dat de staffels een groter bereik in suikergehalte hebben. Het voordeel van een dergelijke belasting kan zijn dat de verschillen tussen de tarieven van de staffels groter zijn waardoor er eerder een voldoende groot prijsverschil is om de consumentenkeuze te beïnvloeden.³¹ Bij een proportionele belasting zijn de stappen geleidelijker, wat de volgende stap om te herformuleren (het suikergehalte te verminderen) mogelijk bereikbaarder maakt voor producenten. Bij een proportionele belasting kan door herformulering sneller een lager tarief worden bereikt dan bij een variant met staffels. Bijvoorbeeld een drank die wordt geherformuleerd van 8 naar 6 gram suiker per 100 ml is bij een proportionele belasting belast met een lager tarief. Bij een belasting met een staffel van >5 tot 8 gram per 100 ml is dat niet het geval. De vraag is of de financiële prikkel om te herformuleren groot genoeg is. Zoals hiervoor is opgemerkt, is gebleken dat de introductie van de variant met staffels in het Verenigd Koninkrijk heeft geleid tot herformulering – het Verenigd Koninkrijk kende voordien overigens nog geen verbruiksbelasting. In Nederland is het aanbod op de markt het afgelopen decennium al verschoven naar meer producten met minder suiker door innovaties, verschuiving van marketingbudget en herformulering. Eén op één vergelijkingen met andere landen zijn ingewikkeld door de verschillende uitgangsposities, belastingstelsels en ontwikkelingen.

Er is gekozen om beide voorkomende vormen van de belasting te onderzoeken: zowel de variant met staffels als de proportionele variant. Deze vier interventies zijn gekozen:

1. De afkappunten van de eerste interventie zijn de staffels zoals deze bestaan in (onder andere) het Verenigd Koninkrijk. Hierover is al veel bekend in de literatuur, die ook gebruikt is bij het onderzoek van het RIVM. Deze literatuur is betrokken bij het opstellen van het model waarmee het RIVM de doorrekeningen heeft gemaakt. Zoals eerder vermeld is gebleken dat de belasting in het Verenigd Koninkrijk heeft geleid tot herformulering en minder consumptie van suiker via alcoholvrije dranken.
2. De tweede interventie is geïnspireerd op het stelsel in Portugal en heeft een separaat tarief voor alcoholvrije dranken zonder suiker. Met de keuze voor deze interventie kan het effect van meer dan drie staffels in beeld worden gebracht.
3. De derde interventie is gebaseerd op de analyse van het CBS van volume- en prijsgegevens (zie bijlage 3). Hieruit blijkt bij welke suikergehaltes pieken in verkoopvolumes zichtbaar zijn in Nederland. De staffels zijn zo gekozen dat de afkappunten net liggen onder veelvoorkomende suikergehaltes. Deze interventie heeft tot doel om verdere herformulering te stimuleren.
4. De vierde interventie heeft de vorm van een proportionele belasting zoals in Frankrijk.

De gekozen vier interventies zijn nadrukkelijk *voorbeelden* van een mogelijke vormgeving van een gedifferentieerde verbruiksbelasting en hebben tot doel in kaart te brengen wat de effecten zijn van uiteenlopende vormgeving. De interventies zien er als volgt uit:

---

³¹ Suikertaks: een vergelijking tussen drie Europese landen, RIVM 2020, p. 28.

Interventie	Staffel 1	Staffel 2	Staffel 3	Staffel 4	Staffel 5	Staffel 6
1	0-5	>5-8	>8			
2	0	>0 -2,5	>2,5-5	>5-8	>8-10	>10
3	0-4	>4-7,5	>7,5			
4	0-1	>1-2	>2-3	>3-4	>4-5	>5-6 etc.

Tabel 1: De vier interventies en de daarbij behorende staffels in aantal grammen per 100 ml.

Alternatieve scenario's

Naast de interventies in het basisscenario zijn een aantal alternatieve scenario's vastgesteld die zijn doorgerekend. Voor elk alternatieve scenario is doorgerekend wat de impact is van het al dan niet toepassen van het scenario (zie hieronder de scenario's A tot en met F). Het zijn als het ware knoppen die aan- of uitgezet kunnen worden. Het gaat om:

A. 100% vruchten- en groentesappen niet in de grondslag

Op dit moment vallen 100%-sappen onder de verbruiksbelasting. Deze sappen bevatten suikers, maar ze kunnen niet worden geherformuleerd, anders zou er immers geen sprake meer zijn van 100% sap. Er zou daarom voor kunnen worden gekozen om 100%-sappen uit de grondslag van de belasting te halen.

B. Dranken zonder suiker en mineraalwater met smaak niet in de grondslag

Deze dranken vallen op dit moment onder de verbruiksbelasting. Als ze hiervan worden uitgezonderd, zou sprake zijn van een grondslag die zich beperkt tot dranken met suiker. In dit alternatieve scenario worden alcoholvrije dranken zonder suiker en mineraalwater met smaak niet belast.

C. Zuivel- en sojadranken wel in de grondslag

Zuivel- en sojadranken zijn nu uitgezonderd van de verbruiksbelasting maar bevatten wel suiker, zowel van nature aanwezige suikers als toegevoegde suikers. In dit alternatieve scenario worden zuivel- en sojadranken belast.

D. Zuivel- en sojadranken >5 gram suiker per 100 ml wel in de grondslag

Op dit moment zijn zuivel- en sojadranken uitgezonderd van de verbruiksbelasting. Dit soort dranken bevatten van nature suiker en kunnen toegevoegde suikers bevatten. In de praktijk blijkt dat dranken waarin uitsluitend van nature aanwezige lactose zit, minder dan 5 gram suiker per 100 ml bevatten. Ongezoete sojadranken bevatten doorgaans minder dan 1 gram suiker per 100 ml. In dit alternatieve scenario worden zuivel- en sojadranken met een suikergehalte van 5 gram of meer per 100 ml belast op basis van hun suikergehalte. Zuivel- en sojadranken met minder dan 5 gram suiker per 100 ml blijven uitgezonderd.

E. Alcoholvrij bier (maximaal 0,1% alcohol), alcoholarm bier (maximaal 0,5% alcohol) en andere dranken met maximaal 1,2% alcohol in de hoogste staffel

Deze dranken vallen op dit moment onder de verbruiksbelasting. Bij de vier interventies gaan deze mee in de staffels. Dat wil zeggen dat het tarief afhankelijk is van het suikergehalte. Vanuit het oogpunt van preventie van alcoholconsumptie is alcoholvrij bier een beter alternatief dan alcoholhoudend bier. Het zou voor de jeugd een opstap kunnen zijn naar alcoholhoudend bier, doordat jongeren gewend raken aan de smaak van bier. Om het gebruik van alcoholvrij bier, alcoholarm bier en andere dranken met maximaal 1,2% alcohol te ontmoedigen, zou ervoor kunnen worden gekozen om deze dranken tegen het tarief van de hoogste staffel te belasten.

Door beperkingen in de dataset van het CBS heeft het RIVM deze categorie niet kunnen identificeren en onderscheiden van andere alcoholhoudende dranken. Voor

slechts een klein deel (circa 11%) van de alcoholische dranken was het alcoholpercentage beschikbaar. Daardoor konden laag-alcoholische dranken die zijn belast met verbruiksbelasting niet (goed) worden geselecteerd en afzonderlijk bekeken. Daarom kan het RIVM voor dit alternatieve scenario geen inschatting geven van de gevolgen voor het verkoopvolume in miljoenen liters alcoholvrije dranken, de gevolgen voor het verkoopvolume in kilogrammen suiker en van de budgettaire gevolgen. Dit scenario komt daarom hierna niet meer aan de orde.

F. Alternatieve mengverhouding siropen: mengverhouding op basis van de mediaan van gegevens uit de Nederlandse Levensmiddelenbank

In de huidige verbruiksbelasting wordt uitgegaan van een mengverhouding van 1:3. Dit blijkt in de praktijk geen reële mengverhouding. Daarom is het RIVM gevraagd om ook te rekenen met een realistischer mengverhouding. In dit alternatieve scenario gaat het RIVM uit van een mengverhouding 1:7. Deze verhouding is gebaseerd op de mediane mengverhouding in de gegevens uit de Nederlandse Levensmiddelenbank. Dit betekent dat het verkoopvolume van siropen wordt vermenigvuldigd met een factor acht om tot de hoeveelheid drank te komen die wordt belast.

5 Gezondheidseffecten van een gedifferentieerde verbruiksbelasting

Uit het onderzoek van het RIVM blijkt dat na de verhoging van het vlakke tarief van de verbruiksbelasting per 1 januari 2024 de verkoop van alcoholvrije dranken in 2025 zal dalen met 384 miljoen liter, een reductie van 14%. Wanneer naast de verhoging een gedifferentieerde verbruiksbelasting wordt ingevoerd, daalt de verkoop verder met nog eens 244 tot 271 miljoen liter. De afname hangt af van de gekozen staffels. Een gedifferentieerde verbruiksbelasting geeft daarmee een extra reductie van 11-14% in de verkoop van alcoholvrije dranken ten opzichte van uitsluitend de verhoging van het vlakke tarief per 1 januari 2024. Voor de verkoop van suiker via alcoholvrije dranken betekent dit een reductie van 15-18%.

Het RIVM zal de mogelijke effecten op consumptie naar effect op BMI en overgewicht doorrekenen in het kader van de doorrekening van de impact van het Nationaal Preventieakkoord. Het RIVM zal op basis van berekeningen schatten hoe het percentage overgewicht en obesitas verandert richting 2040 met de verhoging van de verbruiksbelasting per 1 januari 2024. De uitkomsten worden naar verwachting in het voorjaar van 2024 gepubliceerd. Als zou worden besloten tot invoering van een gedifferentieerde verbruiksbelasting kan het RIVM ook de effecten daarvan doorrekenen.

Mogelijk zou een aanpassing van de verbruiksbelasting kunnen leiden tot meer consumptie van dranken met zoetstoffen. Zoals eerder toegelicht wijst de WHO op eventueel schadelijke effecten van het gebruik van zoetstoffen op langere termijn. De bewijslast hiervoor is echter nog niet sterk.

Eén van de doelen van het aanpassen van de verbruiksbelasting in een gedifferentieerd tarief is het verder stimuleren van herformulering. In Nederland wordt al op verschillende manieren ingezet op herformulering. Bijvoorbeeld via de Nationale Aanpak Productverbetering (NAPV). Ook heeft de afgelopen jaren al herformulering van dranken plaatsgevonden doordat er een suikerbelasting op dranken is geïntroduceerd in landen zoals het Verenigd Koninkrijk. Omdat herformulering al heeft plaatsgevonden door de introductie van een suikerbelasting in landen, wordt verwacht dat de herformulering bij de aanpassing van de verbruiksbelasting in Nederland naar een gedifferentieerde variant, beperkter zal zijn dan in andere landen.

In zijn rapport beschrijft het RIVM dat de effecten op het voorkomen van overgewicht mogelijk kunnen worden versterkt door aanvullende maatregelen. De WHO beveelt overheden aan om een belasting op (suikerhoudende) alcoholvrije dranken in te voeren als onderdeel van een integrale aanpak om overgewicht tegen te gaan. In dit onderzoek en in het onderzoek van het RIVM is geen rekening gehouden met een eventueel versterkend effect van aanvullende maatregelen, bijvoorbeeld door de invoering van een gedifferentieerde verbruiksbelasting vergezeld te laten gaan met een publieke campagne.

In de tabel hieronder is de extra geschatte daling in het verkoopvolume en de verkochte hoeveelheid suiker in de vier interventies afgezet tegen de situatie in 2024, dat wil zeggen inclusief de verhoging van het vlakke tarief per 1 januari 2024.

Interventie	Verkoopvolume in miljoenen liters in 2025	Verschil t.o.v. generieke verbruiksbelasting per 2024	Verkoopvolume in miljoenen kg suiker in 2025	Verschil t.o.v. generieke verbruiksbelasting per 2024
Generieke verbruiksbelasting, met huidig (2023) tarief ³²	2688,433		136,823	
Generieke verbruiksbelasting, per 2024 ³³	2304,866	-383,568 NB: verschil t.o.v. 2023	117,757	-19,066 NB: verschil t.o.v. 2023
Gedifferentieerd 1	Lineair: 2037,300	-267,566	Lineair: 100,132	-17,626
	Exponentieel: 1989,139	-315,727	Exponentieel: 96,950	-20,807
Gedifferentieerd 2	Lineair: 2058,285	-246,580	Lineair: 99,761	-17,997
	Exponentieel: 2012,842	-292,024	Exponentieel: 96,521	-21,236
Gedifferentieerd 3	Lineair: 2033,593	-271,272	Lineair: 99,851	-17,906
	Exponentieel: 1982,010	-322,855	Exponentieel: 96,567	-21,190
Gedifferentieerd 4	Lineair: 2060,654	-244,212	Lineair: 100,239	-17,518
	Exponentieel: 2024,946	-279,920	Exponentieel: 97,648	-20,109

Tabel 2: Geschatte daling in verkoopvolume (in miljoenen liters in 2025) en verkochte hoeveelheid suiker (in miljoenen kg in 2025) in de vier interventies, afgezet tegen de verbruiksbelasting per 1 januari 2024.

³² Voortzetting van huidig (2023) tarief van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken, met uitzondering van mineraalwater.

³³ Verhoging van tarief van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken en uitzondering van mineraalwater van de belasting, conform Belastingplan 2023.

6 Fiscale, financiële en budgettaire effecten van een gedifferentieerde verbruiksbelasting

Gevolgen voor burgers

Aanpassing van de huidige verbruiksbelasting naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting heeft geen administratieve gevolgen voor burgers. Zij kopen alcoholvrije dranken inclusief verbruiksbelasting.

Afhankelijk van de gekozen tarieven, de (mate van) doorrekening van de tarieven door producenten en verkopers aan consumenten, het suikergehalte van de geconsumeerde drank en de reikwijdte van de verbruiksbelasting, betalen consumenten meer of minder voor alcoholvrije dranken. Dit kan per drank en per aankooplocatie verschillen. Wat betreft de aankooplocatie zijn buitenlandse afstandsverkopen door particulieren in Nederland niet belast met verbruiksbelasting.³⁴ Hierbij kan worden gedacht aan online aankopen door particulieren bij buitenlandse ondernemers.

Een gevolg van introductie van een gedifferentieerde verbruiksbelasting kan zijn dat consumenten overstappen naar een goedkoper alternatief, bijvoorbeeld van een A-merk naar een huismerk (zie hiervoor ook bijlage 2, paragraaf 2.2).

Gevolgen voor bedrijven

Een verbruiksbelasting die differentieert naar suikergehalte kan leiden tot verschillende reacties van producenten. Zo kunnen ze de belastingverhoging niet doorberekenen in de verkoopprijs en ten laste laten komen van de winstmarge, verkoopprijzen verhogen of de belastingdruk op het product verlagen. De belastingdruk op het product kan bijvoorbeeld worden verlaagd door herformulering van bestaande receptuur (aan bestaande producten wordt voortaan minder suiker toegevoegd), verandering van het productportfolio (er worden nieuwe producten ontwikkeld die minder suiker bevatten) of aanpassing van de verpakkingsgrootte (door een kleinere hoeveelheid kan de verkoopprijs voor de consument vergelijkbaar worden gehouden).

Voor het bedrijfsleven heeft een gedifferentieerde verbruiksbelasting administratieve gevolgen. De huidige verbruiksbelasting kent een vlak tarief per 100 liter. In de aangifte verbruiksbelasting hoeven bedrijven daarom slechts de hoeveelheid geleverde alcoholvrije dranken aan te geven. Een gedifferentieerde verbruiksbelasting verlangt van bedrijven dat zij in de aangifte naast de hoeveelheid geleverde liters ook het suikergehalte van de betreffende alcoholvrije drank rapporteren. Dit vereist dat de betreffende bedrijven over deze gegevens beschikken. Zoals vermeld in paragraaf 3 zijn producenten al verplicht om het suikergehalte te vermelden, of hebben zij een informatieplicht als zij alcoholvrije dranken in (bulk)verpakking leveren. Een eerste inschatting is daarom dat de administratieve lasten van een gedifferentieerde verbruiksbelasting beperkt zijn voor bedrijven omdat al verplichtingen gelden op basis van de etiketteringsverordening.

De zogeheten zelfpersers zijn niet onderworpen aan de regels in de etiketteringsverordening. Hierbij kan worden gedacht aan vers sap dat een consument zelf kan persen in een supermarkt of smoothies die een bedrijf zelf maakt. Tot 12.000 liter per jaar hoeft het betreffende bedrijf geen aangifte verbruiksbelasting te doen. Als die regeling in stand wordt gehouden, heeft een gedifferentieerde verbruiksbelasting in die situatie geen gevolgen voor bedrijven.

Wanneer een bedrijf meer dan 12.000 liter per jaar perst, dient het voor het meerdere aangifte verbruiksbelasting te doen. Het bedrijf zal voor de betreffende

³⁴ Kamerstukken II 1992/93, 22843, nr. 3, p. 6.

alcoholvrije dranken bij een gedifferentieerde verbruiksbelasting ook het suikergehalte moeten bepalen. Gelet op de aard van de producten en het ontbreken van etiketteringsregels kan dit gevolgen hebben voor de desbetreffende bedrijven.

Een gedifferentieerde verbruiksbelasting doet dus een groter beroep op het doenvermogen van het bedrijfsleven dan een verbruiksbelasting met vlak tarief. Vanwege de mate van professionaliteit van deze bedrijven is de verwachting dat zij de extra benodigde acties eenvoudig en correct zullen kunnen uitvoeren.

Als de reikwijdte van de verbruiksbelasting zou worden uitgebreid, heeft dat administratieve gevolgen voor de producenten waarvan de producten op dit moment niet onder de verbruiksbelasting vallen. Dit is het geval bij de alternatieve scenario's C en D: daarin worden zuivel- en sojadranken (gedeeltelijk) belast, terwijl die categorie nu is uitgezonderd. Producenten van dergelijke dranken zullen een vergunning voor een inrichting moeten aanvragen bij de Douane en moeten voldoen aan de voorwaarden voor die vergunning.³⁵ Ook zullen zij aangifte verbruiksbelasting moeten doen (zie hierover paragraaf 2).

Afhankelijk van de (mate van) doorrekening van lagere of hogere tarieven dan het huidige vlakke tarief, verandering in het aangeboden assortiment, de impact op het consumptiegedrag van consumenten alsmede de reikwijdte van de verbruiksbelasting, kan de omzet van producenten van alcoholvrije dranken stijgen of dalen door de overgang naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting.

Gevolgen voor de uitvoering door de Douane

Een wijziging in de verbruiksbelasting is van invloed op de Douane. Aanpassing naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting met meerdere tarieven betekent een structuurwijziging.

Voor een stelselwijziging heeft de Douane voorbereidingstijd nodig. De voorbereidingstijd ziet op het aanpassen van digitale aangifte- en terugaafformulieren en, met name, achterliggende informatievoorziening en berekeningen van de verschuldigde verbruiksbelasting. In verband met de invoer in Nederland van verbruiksbelastinggoederen vanuit een derde land (een land buiten de EU³⁶) moet het (Douane)aangiftesysteem AGS met de daarbij behorende Nationaal Aanvullende Codes (NAC codes) worden aangepast.

Voor de Douane geldt als uitgangspunt dat meer tarieven meer voorbereidingstijd vergen vanwege de aanpassing van systemen.

Interventie 2 brengt een meer ingrijpende stelselwijziging met zich vergeleken met interventies 1 en 3 vanwege het grotere aantal tarieven. Zo omvat interventie 2 drie extra tarieven ten opzichte van interventies 1 en 3. Interventies 1 en 3 zullen daarom een beperktere systeemwijziging zijn en in de uitvoering minder impact hebben op de Douane dan interventie 2. Voor interventie 4 (proportionele staffels per gram suiker) geldt dat de uitvoeringsgevolgen afhankelijk zijn van de vraag of een zogenoemd lineair of exponentieel tarief wordt gekozen. De implementatie van een lineair tarief heeft mogelijk minder impact dan een exponentieel tarief. Een lineair tarief is een tarief dat op een gelijke wijze toeneemt op basis van het aantal gram suiker: bijvoorbeeld 5 cent * aantal gram suiker.³⁷ Een exponentieel tarief is een apart tarief per gram suiker: bijvoorbeeld 5 cent voor >1 tot 2 gram suiker, 8

³⁵ Hierbij kan onder andere worden gedacht aan een beschrijving van de administratie en administratieve organisatie van het bedrijf en een inschatting van de verwachte hoeveelheid geproduceerde producten per jaar.

³⁶ In de verbruiksbelasting wordt als derde land aangemerkt elke staat of elk grondgebied waarop het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie niet van toepassing is.

³⁷ Waarbij ervoor kan worden gekozen om een 'vaste voet' te hanteren voor alcoholvrije dranken zonder suiker.

cent voor >2 en 3 gram suiker, etc. De formule daarbij verschilt dus 'per staffel van 1 gram'.³⁸ De verwachting is daarom dat bij een proportionele verbruiksbelasting een lineair tarief minder impact heeft op de implementatie van de achterliggende informatievoorziening. Een proportionele verbruiksbelasting met een lineair tarief vermindert namelijk het aantal unieke tarieven en het bijhouden van die tarieven en de daarbij behorende referentiegegevens.

Een gedifferentieerde verbruiksbelasting betekent dat de Douane niet alleen dient te kunnen controleren op het aantal liters, maar ook op het suikergehalte van alcoholvrije dranken. Bij de controle van het suikergehalte in het kader van de verbruiksbelasting kan de Douane voornoemde etiketteringsverordening hanteren. Het controleren op de naleving van de etiketteringsverordening zelf is een taak van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. De Douane werkt op dit moment niet met deze wetgeving. Een gedifferentieerde verbruiksbelasting waarin voor de afbakening wordt aangesloten bij de etiketteringsverordening vergt dat de Douane zich de betreffende wetgeving eigen maakt voor zover dat nodig is in het kader van de verbruiksbelasting.

Over het algemeen controleert de Douane de verbruiksbelasting administratief, net als de accijns. Incidenteel vinden fysieke controles plaats bij bijvoorbeeld accijnsverkooppunten (winkels). Om de controlebevoegdheid van de Douane op de juiste wijze vorm te geven is van belang dat duidelijk is waar de Douane op moet controleren. Dat betekent bijvoorbeeld dat duidelijk moet zijn welke producten zijn belast, dat het etiket kan worden gecontroleerd, wat de consequenties zijn van een onjuiste vermelding op het etiket of het ontbreken van het etiket en hoe de berekening van de verschuldigde verbruiksbelasting moet worden gemaakt.

Mochten als gevolg van de gedifferentieerde verbruiksbelasting meer producten worden belast dan onder de huidige reikwijdte, dan heeft dit impact op de uitvoering. De Douane zal meer aangiften verbruiksbelasting ontvangen en naar verwachting meer vergunningaanvragen moeten beoordelen, moeten afgeven en controleren.

Onder voorbehoud van een uitvoeringstoets en afhankelijk van de precieze vormgeving van een gedifferentieerde verbruiksbelasting en de reikwijdte van de belasting bedraagt de voorbereidingsperiode voor de Douane 12 tot 24 maanden.

Grenseffecten

De verbruiksbelasting is in de EU niet geharmoniseerd. Lidstaten kunnen daarom zelf een dergelijke belasting inrichten en heffen. Dit brengt grenseffecten met zich. De belastingdruk van alcoholvrije dranken in een lidstaat zonder verbruiksbelasting is namelijk lager dan in een land dat wel een dergelijke belasting heft. Dit heeft invloed op de verkoopprijs. Dit geldt voor zowel de huidige verbruiksbelasting met vlak tarief als een gedifferentieerde verbruiksbelasting. Van onze buurlanden kent alleen België ook een verbruiksbelasting op alcoholvrije dranken.³⁹

Als gevolg van een gedifferentieerde verbruiksbelasting zullen alcoholvrije dranken met hoge(re) suikergehalten in Nederland mogelijk zwaarder worden belast dan nu het geval is. Voor dergelijke dranken kan het prijsverschil met bijvoorbeeld Duitsland hoger worden dan nu het geval is. Dat zou het aantrekkelijker kunnen maken voor burgers en bedrijven (in de grensregio) om dergelijke alcoholvrije dranken in een buurland met een lagere of geen verbruiksbelasting te kopen. Dit kan een negatief effect hebben op het gezondheidsbeleidsdoel van een gedifferentieerde verbruiksbelasting, namelijk het reduceren van suikerinname via alcoholvrije dranken, en op de budgettaire opbrengst van de belasting.

³⁸ Ook hierbij kan worden gekozen voor een 'vaste voet'.

³⁹ Duitsland kent wel een specifieke koffiebelasting.

Aan de andere kant zullen alcoholvrije dranken met lage(re) of geen suiker in Nederland mogelijk lichter worden belast dan nu het geval is. Voor die dranken wordt het prijsverschil met bijvoorbeeld Duitsland juist kleiner dan nu het geval is. Dat maakt het minder aantrekkelijk voor burgers en bedrijven om hun alcoholvrije dranken met lage(re) suikergehaltes in andere landen te kopen. Dit kan een positief effect hebben op het gezondheidsbeleidsdoel van een gedifferentieerde verbruiksbelasting en de budgettaire opbrengst.

Een gedifferentieerde verbruiksbelasting leidt naar verwachting tot zowel positieve als negatieve grenseffecten. Op dit moment is geen kwantitatieve inschatting te geven van de totale grenseffecten (en de vraag of ze per saldo positief of negatief uitvallen). Als een gedifferentieerde verbruiksbelasting wordt ingevoerd, dan kunnen grenseffecten bij de evaluatie van deze maatregel nadrukkelijk aan de orde komen.

Koppeling met bieraccijns

Het tarief van de verbruiksbelasting is gelijk aan het minimumaccijnstarief op bier. In paragraaf 2 is toegelicht dat de reden is dat het vanuit een preventieaspect niet wenselijk is om alcoholhoudend bier dat wordt aangemerkt als accijnsgoed lager te belasten dan alcoholarm of alcoholvrij bier dat wordt aangemerkt als verbruiksbelastinggoed. Als een gedifferentieerde verbruiksbelasting wordt ingevoerd, dient te worden gezien hoe de nieuwe tarieven zich moeten verhouden tot de accijnstarieven op bier.

Per 1 januari 2024 is de bieraccijns € 7,49 per volumepercent alcohol per hectoliter.⁴⁰ Het minimumtarief in de bieraccijns wordt per 1 januari 2024 verhoogd van € 8,83 naar € 26,13 gelijk met de verhoging van de verbruiksbelasting.

Bij elk van de vier interventies is het tarief van de hoogste staffel aanzienlijk hoger dan € 26,13 per hectoliter. Als het hoogste tarief van de verbruiksbelasting gelijk zou moeten blijven aan het laagste tarief in de bieraccijns zou dit tot gevolg hebben dat voor producenten van bier met een bepaald alcoholpercentage geen financiële prikkel is om het alcoholpercentage te verlagen en er geen prikkel is voor consumenten om voor bier met een lager alcoholpercentage te kiezen. Als voorbeeld: het hoogste tarief van interventie 1 met lineair oplopende tarieven is € 54,75 per hectoliter voor alcoholvrije dranken met meer dan 8 gram suiker per 100 ml. Als het hoogste tarief van de verbruiksbelasting wordt gedeeld door het tarief van de bieraccijns per alcoholpercentage komt daar een getal uit van $(54,75 / 7,49 =) 7,3$. Daardoor is er ten aanzien van bier met een alcoholpercentage van minder dan 7,3% geen financiële prikkel meer voor producenten om het alcoholpercentage te verlagen. De bieraccijns bedraagt namelijk altijd ten minste € 54,75.

Verder zouden de doorgerekende tarieven behorend bij de hoogste staffels van de gedifferentieerde verbruiksbelasting hoger uitvallen dan het tarief voor wijn met maximaal 8,5% alcohol (€ 44,24 per hectoliter).

Budgettaire gevolgen

De doorrekeningen van het RIVM omvatten tevens budgettaire aspecten, zoals de verwachte opbrengst en de daarbij behorende tarieven voor de vier interventies. Daarbij is een onderscheid gemaakt in een lineair tarief en een exponentieel tarief. Verder heeft het RIVM doorgerekend wat de opbrengst dan wel derving is voor de alternatieve scenario's.

---

⁴⁰ Artikel 1, letter m, Wet van 22 december 2021 tot wijziging van de Wet op de accijns en enkele andere wetten in verband met implementatie van de horizontale accijnsrichtlijn (EU) 2020/262, richtlijn alcoholaccijns (EU) 2020/1151 en richtlijn btw en accijns bij defensie-inspanningen (EU) 2019/2235 (Wet implementatie richtlijnen accijns 2022).

Voor de doorrekeningen is van belang welke eigen prijselasticiteit van alcoholvrije dranken wordt gebruikt. De prijselasticiteit van de vraag naar een product geeft aan in welke mate de vraag naar een bepaald product reageert op een prijsverandering van dat product. De Wereldbank rapporteert dat het gemiddelde van schattingen van prijselasticiteiten uit meta-analyses voor alcoholvrije dranken -1.0 is.⁴¹ Dit betekent dat een 10% stijging van de verkoopprijs van alcoholvrije dranken leidt tot een 10% daling van de aankopen van alcoholvrije dranken. Voor de doorrekeningen van het RIVM is deze elasticiteit als basiswaarde genomen.⁴²

Verder is van belang in welke mate sprake is van afwenteling van de verbruiksbelasting, dat wil zeggen in hoeverre een producent een belasting(verhoging) doorberekent in de consumentenprijs (*pass-through rate*). In overeenstemming met een recente meta-analyse van Andreyeva heeft het RIVM gekozen voor 82% als basiswaarde voor de *pass-through rate*. Dit betekent dat binnen de keten een gedeelte van de belasting wordt opgenomen door bedrijven zelf, waardoor niet de volledige belasting (maar dus 82%) wordt doorberekend aan de consument. Bij de doorrekeningen wordt aangenomen dat de mate van doorberekening generiek is voor alle typen alcoholvrije dranken en verkooppunten en constant is over tijd, omdat hier geen specifieke informatie over beschikbaar is die iets anders aangeeft.⁴³

Opbrengst en tarieven bij vier interventies

Als de verbruiksbelasting met vlak tarief niet wordt verhoogd op 1 januari 2024, dan zouden de belastingopbrengsten op basis van doorrekeningen van het RIVM € 236 miljoen bedragen in 2024. Mét verhoging gaat het volgens het RIVM naar verwachting om € 598 miljoen.

De verwachte opbrengst en de daarbij behorende tarieven van de vier interventies zijn weergegeven in de tabel hieronder (zie ook tabellen 2 en 9 van bijlage 2). De doorrekening betreft de effecten in het eerste jaar van de mogelijke invoering van een gedifferentieerde verbruiksbelasting, 2025.

De ministeries hebben als randvoorwaarde bij de tarieven die het RIVM in zijn doorrekeningen hanteert gesteld dat de tarieven ten minste budgetneutraal zijn ten opzichte van de door het Ministerie van Financiën geraamde belastingopbrengst in 2025 van de verbruiksbelasting na de tariefverhoging in 2024 en met behoud van het vlakke tarief: € 686 miljoen.⁴⁴ Daarnaast is als voorwaarde gesteld dat het tarief oploopt naarmate het suikergehalte toeneemt en dat het tarief vanaf 4 gram suiker per 100 ml hoger is dan het tarief per 1 januari 2024. Deze voorwaarden zijn gesteld om de prikkel tot herformuleren zo groot mogelijk te maken. Hierdoor ligt de opbrengst bij alle interventies boven de € 686 miljoen. Het RIVM raamt de opbrengst in 2025 na de tariefverhoging in 2024 en met behoud van het vlakke tarief op € 602 miljoen. Het verschil tussen de ramingen wordt verklaard door verschillende rekenwijzen. De opbrengst van de verbruiksbelasting bij de verschillende interventies ligt tussen € 100 miljoen en € 225 miljoen hoger dan de raming van € 602 miljoen van het RIVM.

⁴¹ 'Taxes on Sugar-Sweetened Beverages: International Evidence and Experiences', World Bank 2020.

⁴² Voor een nadere toelichting bij de prijselasticiteit wordt verwezen naar paragraaf 2.2.2 en tabel 6 van bijlage 2.

⁴³ Voor een nadere toelichting bij de mate van doorrekening wordt verwezen naar paragraaf 2.2.2 en tabel 6 van bijlage 2.

⁴⁴ Dit bedrag is opgebouwd uit € 611 miljoen uit de Miljoenennota 2022 (Kamerstukken II 2022/23, 36200, nr. 2, p. 50) vermeerderd met € 75 miljoen als gevolg van het amendement Van Dijk (Kamerstukken II 2022/23, 36202, nr. 87).

Interventie	Staffels (gram suiker per 100 ml)	Tarieven – lineair oplopend (per hectoliter)	Tarieven – exponentieel oplopend (per hectoliter)	Belastingopbrengst in miljoenen euro's in 2025 volgens RIVM (in miljoenen)	Verskil t.o.v. generieke verbruiksbelasting per 2024 volgens RIVM (in miljoenen)
Generieke verbruiksbelasting, met huidig (2023) tarief ⁴⁵	N.v.t.	€ 8,83	€ 8,83	€ 237,389	n.v.t.
Generieke verbruiksbelasting, per 2024 ⁴⁶	N.v.t.	€ 26,13	€ 26,13	€ 602,261	N.v.t.
Gedifferentieerd 1	0-5 >5-8 >8	€ 24,75 € 36,75 € 51,75	€ 23,73 € 37,48 € 68,64	Lineair: € 741,126	+ € 138,865
				Exponentieel: € 823,707	+ € 221,446
Gedifferentieerd 2	0 >0-2,5 >2,5-5 >5-8 >8-10 >10	€ 18,00 € 21,00 € 28,50 € 36,75 € 44,25 € 54,75	€ 18,00 € 20,29 € 27,16 € 37,48 € 50,01 € 76,09	Lineair: € 712,859	+ € 110,598
				Exponentieel: € 791,994	+ € 189,733
Gedifferentieerd 3	0-4 >4-7,5 >7,5	€ 23,25 € 34,50 € 51,00	€ 22,27 € 34,40 € 66,94	Lineair: € 743,173	+ € 140,911
				Exponentieel: € 827,657	+ € 225,396
Gedifferentieerd 4	0-1 >1-2 >2-3 >3-4 >4-5 >5-6 >6-7 >7-8 >8-9 Enz. ⁴⁷	€ 18,75 € 21,75 € 24,75 € 27,75 € 30,75 € 33,75 € 36,75 € 39,75 € 42,75 + € 3,00 per gram suiker per 100 ml	€ 18,54 € 20,83 € 23,41 € 26,30 € 29,55 € 33,20 € 37,31 € 41,92 € 47,10 x 1,1236 per gram suiker per 100 ml	Lineair: € 702,595	+ € 100,333
				Exponentieel: € 762,654	+ € 160,167

Tabel 3: De vier interventies met de daarbij behorende staffels, lineaire en exponentiele tarieven en de budgettaire opbrengst.

⁴⁵ Voortzetting van huidige (2023) tarief van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken, met uitzondering van mineraalwater.

⁴⁶ Verhoging van tarief van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken, met uitzondering van mineraalwater van de belasting, conform Belastingplan 2023.

⁴⁷ Staffels per gram. Omdat er in 2021 vanwege onthullingsrisico geen uitsplitsingen gemaakt konden worden voor suikergehalte boven de 11 gram per 100 ml is vanaf hier in de doorrekening geaggregeerd.

Belastingopbrengst bij vijf alternatieve scenario's

Voor vijf alternatieve scenario's heeft het RIVM doorerekend wat het betekent als het alternatieve scenario wordt toegepast op de vier interventies. De budgettaire gevolgen zijn weergegeven in de tabel hieronder.

Belasting- opbrengsten (in miljoenen €)	Alternatief scenario				
	A	B	C	D	F
Interventies					
Gedifferentieerd 1	-86,314	-120,514	216,279	49,174	67,323
Gedifferentieerd 2	-81,028	-91,248	236,460	50,147	62,567
Gedifferentieerd 3	-85,541	-114,564	255,733	50,125	67,944
Gedifferentieerd 4	-80,416	-94,545	243,891	48,809	61,692

Tabel 4: Budgettaire gevolgen (in miljoenen euro's) van de vijf alternatieve scenario's.

A. 100% vruchten- en groentesappen niet in de grondslag

Het basisscenario is dat 100% vruchten- en groentesappen zijn belast op basis van het suikergehalte. Als deze categorie zou worden uitgezonderd is de budgettaire derving ruim € 80 miljoen tot ruim € 86 miljoen.

B. Dranken zonder suiker en mineraalwater met smaak niet in de grondslag

Het basisscenario is dat dranken zonder suiker en mineraalwater met smaak wel in de grondslag zitten. Als deze categorie zou worden uitgezonderd varieert de budgettaire derving van ruim € 91 miljoen tot ruim € 120 miljoen.

C. Zuivel- en sojadranken wel in de grondslag

Het basisscenario is dat zuivel- en sojadranken zijn uitgezonderd van de verbruiksbelasting. Als deze categorie zou worden belast is de budgettaire opbrengst ruim € 216 miljoen tot ruim € 255 miljoen.

D. Zuivel- en sojadranken >5 gram suiker per 100 ml wel in de grondslag

Het basisscenario is dat zuivel- en sojadranken zijn uitgezonderd van de verbruiksbelasting. Als zuivel- sojadranken met meer dan 5 gram suiker per 100 ml worden belast met verbruiksbelasting is de budgettaire opbrengst ruim € 48 miljoen tot ruim € 50 miljoen.

F. Alternatieve mengverhouding siropen

Het basisscenario is dat siropen worden belast op basis van de mengverhouding 1:3 zoals opgenomen in de huidige wet verbruiksbelasting. Bij een mengverhouding 1:7 is de budgettaire opbrengst ruim € 61 miljoen tot ruim € 67 miljoen.